

Resande Mans
olyckliga förlisning

Lasse Rabenius

Skärens hemlighet - hela historien

*”Den 18 november 1660 kom greve von Schlippenbach ut till Dalarö där icke blott kronoskeppet Resande Man med 22 kanoner – utan fastmer Döden – väntade på honom.”
Detta är upptakten till ett av svenska sjöhistoriens mest dramatiska och fantasieggande skeppsbrott. De historiska dokumenten innehåller alla klassiska ingredienser från sjunkna skattkistor och dödsskrin till den stora kärleken.*

Var förliste skeppet? Många har förgäves försökt att lösa den historiska gåtan om Resande Man. Skeppet har omgetts av en sannskyldig djungel av ofullständiga, felstavade, motstridiga och svårtolkade uppgifter i de gamla dokumenten.

Så den 30 maj 2012 rapporterar tidningarna oväntat att ett dykarlag funnit 1600-talsvraket. Som en viskning från förra seklet hörs Anders Franzéns kommentar ..

Historien om Resande Man är mycket intressant. När man väl hittat fartyget kan man göra en äventyrsroman om henne.

Följ alltså med vrakletaren Julius Holme på ångbåten till Stockholms södra skärgård. Där möter han öfolket: fiskare, en grosshandlare med visioner, qvarglömnda grufarbetare, en hemlighetsfull maskiningenjör. Och inte minst Freddy som är lika gåtfull som skeppet. Det börjar som en lek, men mitt i solglittret växer skuggor. Bit för bit i ett historiskt pussel kommer till synes. Mitt i det moderna vrids blicken bakåt mot en ’klagelig och onnd’ förlisning för länge sedan.

En resa med Rabenius tidsmaskin

Lasse Rabenius
historiska
romanserie
utspelar sig i
skärgårdarna
kring Utö och
Herrhamra i
slutet av
1800-talet.

Den röda tråden är jakten efter en sjömanskista som skulle befunnit sig ombord på skeppet Resande Man, när hon förläste någonstans mellan Utö och Landsort.

Kring detta tema spinner Rabenius skickligt en väv som blir alltmer gåtfull och som har många bottenar.

I den sista boken spelar Världsutställningen 1897 vid Galärvarvet i Stockholm en huvudroll. Själva utställningen skildras i boken så magnifikt att man inte kan undgå att känna viss avund mot en tid

med visioner som kunde ge utställningen en sådan strålgång!

Och upplösningen då? Den ska självfallet inte avslöjas här, men den är så häpnadsväckande och samtidigt avväpnande att jag tillåter mig misstänka att Rabenius, som visat att han har flera rävar bakom öronen, ändå planerar något slags fortsättning! För den som vill göra en resa med Rabenius tidsmaskin för att få några mycket underhållande timmar rekommenderar jag hela sviten Skärens hemlighet.

Berndt Festin
vd i Skärgårdsstiftelsen
ur Stångmärket 5/2005

Resande Mans väg från Dalavä till Landsort

till Stettin, där han sedan äfven blef begrafven i Santa Maria kyrka.

Knappt fyra år har förlupit efter dessa tragiska händelser wid Wijksten då iag så när umkommit, men till sist fann räddning, med Guds Hiälp. Varför Han lät mig överlefva, men inte Herr Grefven, står skrifvet i Hans Stora Bok. Kantänka för att iag må berätta om Hans Outgrundliga Nåd.

Min outhärliga tacksamhet går äfven till vår Alernådigste Drottning Hedewig Eleonora som i Sin Stora Wälvilja lätit oss komma hit.

Mor ber mig nu sluta på det att wij må gå till kvällsvard -- min Älskade Hilda, som så när följt Herr Grefven i diupet, men i stället kommit att dela mitt Öde.

Skärhem sön 4 sep. 1664

J. B.

VISA SIDOR INSTÄLLNINGAR

pdf-formatet visar fixa boksidor; bild och text ligger på en bestämd plats oberoende av vilken skärm du använder. (detta i motsats till epub-filer där sidorna har flytande text)

Boksidorna är upplagda för att visas som

- dubbelsidig vy med försättsblad

Det är då lämpligt att skärmen är av större format.

Dubbelsidiga vyer finns dock bara på vissa sidor, t.ex kartvyerna sist.

Om skärmen är liten är det lämpligare att läsa texten i enkelsidigt format.

Du kan läsa boken på flera olika plattformar:

- skrivbordsdatorer, bärbara datorer, läsplattor
- operativsystemen Android, Apple, Microsoft
- program som AdobeReader, AdobeDigitalEditions, GoodReader, iBooks m.fl läsare som visar pdf-filer

Varje nedladdning av denna ebok sker på villkor att den används av 1 person; den kan läsas på valfri/a plattform/ar. Denna utgåva/ebok får inte distribueras via bibliotek.

Resande Mans olyckliga förlisning

(Skärens hemlighet, hela historien)

© Lasse Rabenius, 2005, 2013

Lucifer forlag

pdf-version 2013.0710

sidor-uppslag:

1 2-3 ...

ISBN 91-975139-0-3

Skärems hemlighet hela historien

	BÖCKER	sida
1	Förlisningen	14
2	Grosshandlaren på Utö	186
3	Herrhambra Gård	340
4	Världsutställningen	512
	Karta norra Utö, Herrhamra-Landsort	666
	Plan världsutställningen	

INNEHÅLL

BOK 1 SOMMAR FÖRLISNINGEN 14

<i>AVSNITT I</i>	<i>RIKSPESTEN</i>	16
Kapitel 1	båten till Utö	17
Kapitel 2	förlisningen	26
Kapitel 3	schweizerosten	28
Kapitel 4	var är Fredrika ?	34
<i>AVSNITT II</i>	<i>DE GAMLA SAKERNA</i>	41
Kapitel 5	fiskarpojken.....	42
Kapitel 6	hoppet.....	51
Kapitel 7	Freddys saker	59
<i>AVSNITT III</i>	<i>ALLT ÄR FÖRLORAT !</i>	68
Kapitel 8	cykelbudet	69
Kapitel 9	fängelset	78
Kapitel 10	kaptен Månsons hatt.....	86
Kapitel 11	en chock	93
<i>AVSNITT IV</i>	<i>LÖJHÅVEN</i>	102
Kapitel 12	stormen.....	103
Kapitel 13	Vindöga.....	112
Kapitel 14	spåret	125
Kapitel 15	kaplanen	134
<i>AVSNITT V</i>	<i>RESANDE MANNEN</i>	142
Kapitel 16	den modige kyrkvärden	143
Kapitel 17	museet	155
Kapitel 18	skeppets hemlighet.....	163
Kapitel 19	Buller.....	176

<i>AVSNITT I</i>	<i>DET GAMLA DOKUMENTET</i>	190
Kapitel 1	sommarkväll.....	191
Kapitel 2	grosshandlaren	197
Kapitel 3	skeppsbrottet	202
Kapitel 4	att komma iland.....	209
Kapitel 5	tomma nät.....	215
Kapitel 6	Östermans rorkult.....	222
Kapitel 7	räven och Jesus.....	228
Kapitel 8	lögnen.....	235
Kapitel 9	ogräs	243
Kapitel 10	stämming	249
<i>AVSNITT II</i>	<i>STARCKT MOTWEDER</i>	253
Kapitel 11	secret. Biugs relation.....	254
Kapitel 12	Härhambra.....	263
Kapitel 13	port på glänt	270
Kapitel 14	nihilisten.....	277
Kapitel 15	förlorade själar	283
Kapitel 16	Gunnarstenarna	288
<i>AVSNITT III</i>	<i>RÄTTEN</i>	293
Kapitel 17	olsmäss	294
Kapitel 18	en självständig en.....	299
Kapitel 19	preference.....	308
Kapitel 20	tingsfrid	316
Kapitel 21	af godt hjerta	321
Kapitel 22	dokumentet talar för sig självt.....	327
Kapitel 23	mellan pastorns fingrar.....	334

<i>AVSNITT I</i>	<i>KÖKSPIGAN</i>	344
Kapitel 1	frivecka	345
Kapitel 2	rätt och fel	353
Kapitel 3	flytta eller stanna.....	360
Kapitel 4	ritningarna.....	367
Kapitel 5	guvernanten.....	373
Kapitel 6	Storpelles gumma.....	379
Kapitel 7	sektion	385
Kapitel 8	arvsblod.....	390
<i>AVSNITT II</i>	<i>BRUDEN</i>	395
Kapitel 9	dans	396
Kapitel 10	tavlan.....	403
Kapitel 11	myrtenkronan	410
Kapitel 12	skeppet	417
Kapitel 13	maskiner.....	423
Kapitel 14	blind	431
Kapitel 15	gudinnan.....	436
Kapitel 16	ett jättelikt tåg.....	442
<i>AVSNITT III</i>	<i>JUNGFRUN</i>	450
Kapitel 17	nådebringande juledag	451
Kapitel 18	segel, klippor och ankare	458
Kapitel 19	för fort	463
Kapitel 20	köldens antågande.....	468
Kapitel 21	fattiglappen	474
Kapitel 22	gumman.....	482
Kapitel 23	till botten	489
Kapitel 24	till minne av den fatala händelsen	494
Kapitel 25	isen	500
Kapitel 26	vägen.....	505

<i>AVSNITT I</i>	<i>ANDREAS BIUGS DOKUMENT</i>	516
Kapitel 1	historien om Carl XII:s fot.....	517
Kapitel 2	biug själv	524
Kapitel 3	sekretären.....	533
Kapitel 4	de saknade raderna.....	539
Kapitel 5	syskonen	544
Kapitel 6	vintertinget.....	549
<i>AVSNITT II</i>	<i>INGENJÖR WALLERS DYKTUB</i>	555
Kapitel 7	helst ska det va djupkurvor.....	556
Kapitel 8	skeppet måtte bringas upp utur grunden..	563
Kapitel 9	klåckan.....	570
Kapitel 10	Nybrovikens is.....	579
Kapitel 11	konsten at lefwa under watn	586
Kapitel 12	nedstigning	591
Kapitel 13	upp till ytan.....	599
<i>AVSNITT III</i>	<i>UTSTÄLLNINGEN</i>	604
Kapitel 14	ankomst.....	605
Kapitel 15	en märklig historia	609
Kapitel 16	i det närmaste oskadd	613
Kapitel 17	Vildalf.....	620
Kapitel 18	stålmodellen.....	628
Kapitel 19	lov	636
<i>AVSNITT IV</i>	<i>HEMLIGHETEN</i>	639
Kapitel 20	midsommar	640
Kapitel 21	morgon och natt igen	647
Kapitel 22	minbåten	653
Epilog.....		662
Kommentar		664
Kartor, planer:	norra Utö.....	666
	Herrhambra Gård.....	668
	Landsortsskären	669
	utställningen	670

A

B

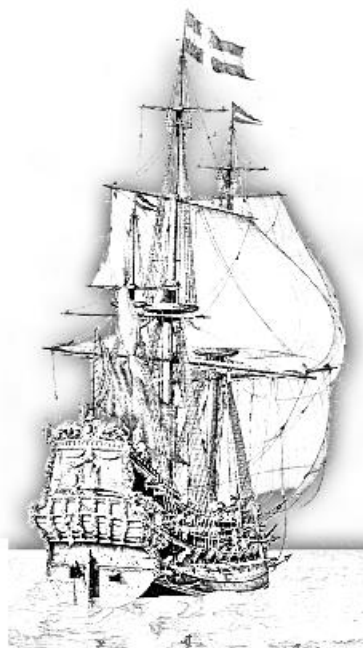
Hvem var hon?

Jag ser det hela som en årsvandring.
Först kom sommarens barnsliga lekar,
därpå höstens frostiga allvar,
som övergick i vinterns hårda köld,
för att förbytas i vårens gäckande hopp.

De fyra årstiderna följde oss och höll oss fångna.
Det är svårt att stiga ut ur sin tid.
Att se sig själv och sin roll, och gripa in.

Var allt bestämt av *Historien*?
Tänker jag så för att minska min egen skuld?
Att allt egentligen började långt innan jag träffade henne

JH Stockholm 7 juni 1898

**Resande Mans
olyckliga förlisning**

BOK 1

Sommar

Förlisningen

AVSNITT I

RIKSPESTEN

Kapitel 1

BÅTEN TILL UTÖ

- Dagmask! Tjuge stycken för endast femton öre!

Julius och hans far trängdes med människorna på Blasieholmskajen. Det var fasligt många som skulle med båtarna denna morgon. Och mitt i vimlet skrek försäljarna ut sina varor, dök på herrarna i hatt och damerna i flor, samt ackorderade med dem om priset.

- Köp en blomma herrn! Han kan få vitsippor, och gullvivor..

- Nej tack, sa Julius far. Men kan ni säga mig varifrån båten till Utö går?

Men han fick inget svar, för en dam i vitt med en bredbrättad hatt la beslag på blomsterförsäljerskan.

Julius såg att hans far hade fått fukt i pannan. Det vore illa om de missade båten. Som för att understryka hans tanke skar en ångvissla genom luften.

Julius gick fram till grabben som sålde mask.

- Du, sa han, vet du var Utöbåten går?

- De'e kla't, *DalaröStröm* ligger bortanför *Wermdö II*:an. Däråt. Men skynda're för snart dra'rom in i landgången.

Julius greppade sin fars kavaj och drog honom mot båten.

På *DalaröStröm* stod kapten Morsing uppe på kommando-bryggan och övervakade förberedelserna. Det var backar med Apotekarneflaskor, illa osande fotogendunkar och trälårar av allehanda storlekar som skulle stivas på fördäcket. Och där var en dam med en krukpalm som skulle ombord; vägen behövde göras fri. *Så, kom nu damen!* Försiktigt steg hon ut på landgången vid kajen och över till båtdäcket; försvann med vajande palmblad genom däcksdörrarna. Och så Julius och hans far; de klev ut på landgången. Pojken kände en svag rörelse och tittade osäker ner på vattnet. Det är båten tänkte han; den rör sig. En besättningsman tog honom i armen och visade på en bagageyta.

- Det var det värsta, sa Julius far. Folk överallt... som när Kristina Nilsson visade sig på Grands balkong och folk klämdes ihjäl. Tror du vi klarar det här Julius?

- Jodå, nu när vi är ombord så.

De hittade sittplatser och kunde pusta ut.

- När det lugnar ner sig lite ska vi rekognosera, sa Julius far.

- Hur då?

- Vi ska titta runt; leta rätt på matsalen till exempel.

- Och livbåten, sa Julius.

- Vi får nog tid med både det ena och det andra.

Julius far tog fram sin pipa, stoppade den med tobak.

- Min bästa herre, röka får ni göra på akterdäcket.

Det var damen med palmen.

- Åh, javisst, sa Julius far. Ni har så rätt. Om damen ville vara så snäll och passa våra saker under tiden. Kom Julius.

De gick bakåt i båten och steg ut på akterdäcket. Unionsflaggan vajade stillsamt. Det blåste inte särskilt mycket. Det tyckte Julius var bra. Han gillade inte stormar något vidare. Det var bara vågorna som försiktigt knackade på fartygssidan. Det lät ganska trevligt faktiskt. Julius drog med sin far till räcket. Han vågade till och med titta ner. Man såg att vattnet var smutsigt. Han skulle inte vilja simma i det.

- Du, sa Julius, ska vi inte leta efter räddningsbåten?

- Bra idé, tyckte hans far. Vet du, jag tror att de finns i närheten, för jag såg ett anslag om livbälten.

Julius följde sin far uppför en trappa. De kom högt över vattnet. Och på fartygstaket längst bak låg två småbåtar. Det är klart att de fanns här; för när alla sprang undan det stigande vattnet skulle de hitta livbåtarna högst upp. Sedan kunde man ro iväg. Sådant var bra att veta.

Julius tog fram sin anteckningsbok.

- Jag tänker rita av båten, sa Julius.

- Gör du det, sa hans far.

AD akterdäck

AS aktersalong

B backen

BD båtdäck

FD fördäck

H hytt

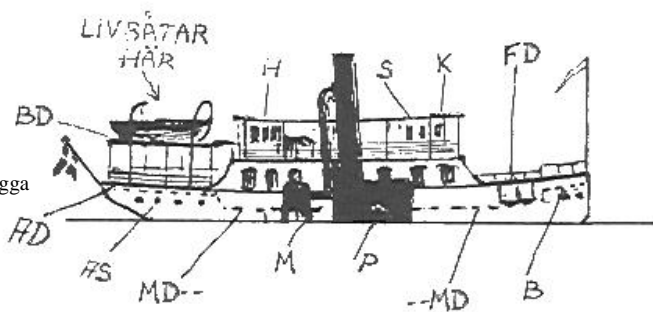
K kommandobrygga

M maskinen

MD mellandäck

P pannan

S övre salong

Julius far rökte sin pipa. Borta vid Djurgårn syntes tinnarna till det nya och ännu bara halvbyggda historiska museet. Men hans blick var fästad på måsarna som slog sina lovar kring båten.

Luften värmde skönt. Det skulle nog bli en bra sommar.

- Ohoj, är det här vägen till kaptenen tro?

En man kom klivande uppför trappan till båtdäcket där Julius och hans far satt. Mannen hade tagit av sig hatten. Bakom honom snavade två barn.

- Rickard och Annika, kom med nu, lägg på ett kol.

Mannen ställde sig framför Julius far.

- Kan ni säga mig om man kommer till kommandobryggan den här vägen?

Julius far såg hjälplös ut. Han visste inte.

- Det borde vara här på övre däck, sa den jagade mannen.

Barnen skyndade sig efter mannen som försvann bort över däcket.

Julius smög efter. Vid en mörk tvärpanel var det stopp. I den syntes en halvöppen dörr. På den stod det:

① Endast besättning. Tillträde förbjudet. ①

Julius hörde folk prata därinne.

- ...litar på kaptenen... det var vänligt av er... det finns folk när de stiger av...

Det var mannen som pratade. Ännu en röst höjdes; en karlröst som var van att göra sig hörd.

- Fabrikör'n kan lita på mig. Jag ska avdela en besättningsman på barnen.

- Utmärkt kapten, sa mannen. Jag är er mycket tacksam. Jag går av nu så jag inte sinkar kaptens avgång. Rickard och Annika, sköt er väl och lyd kaptenen!

Mannen kom rusande med hatten i handen. Julius tryckte sig mot väggen. Den var av plåt och kändes het. På väggen öppnade sig en glugg ner i båtens innandöme. Därifrån osade kolbrand.

Plötsligt slag och då. Julius kände golvet darra. Han sprang snabbt tillbaks till sin far.

- Är det maskinen som...? Kan det va' riktigt rätt?

Hans far nickade.

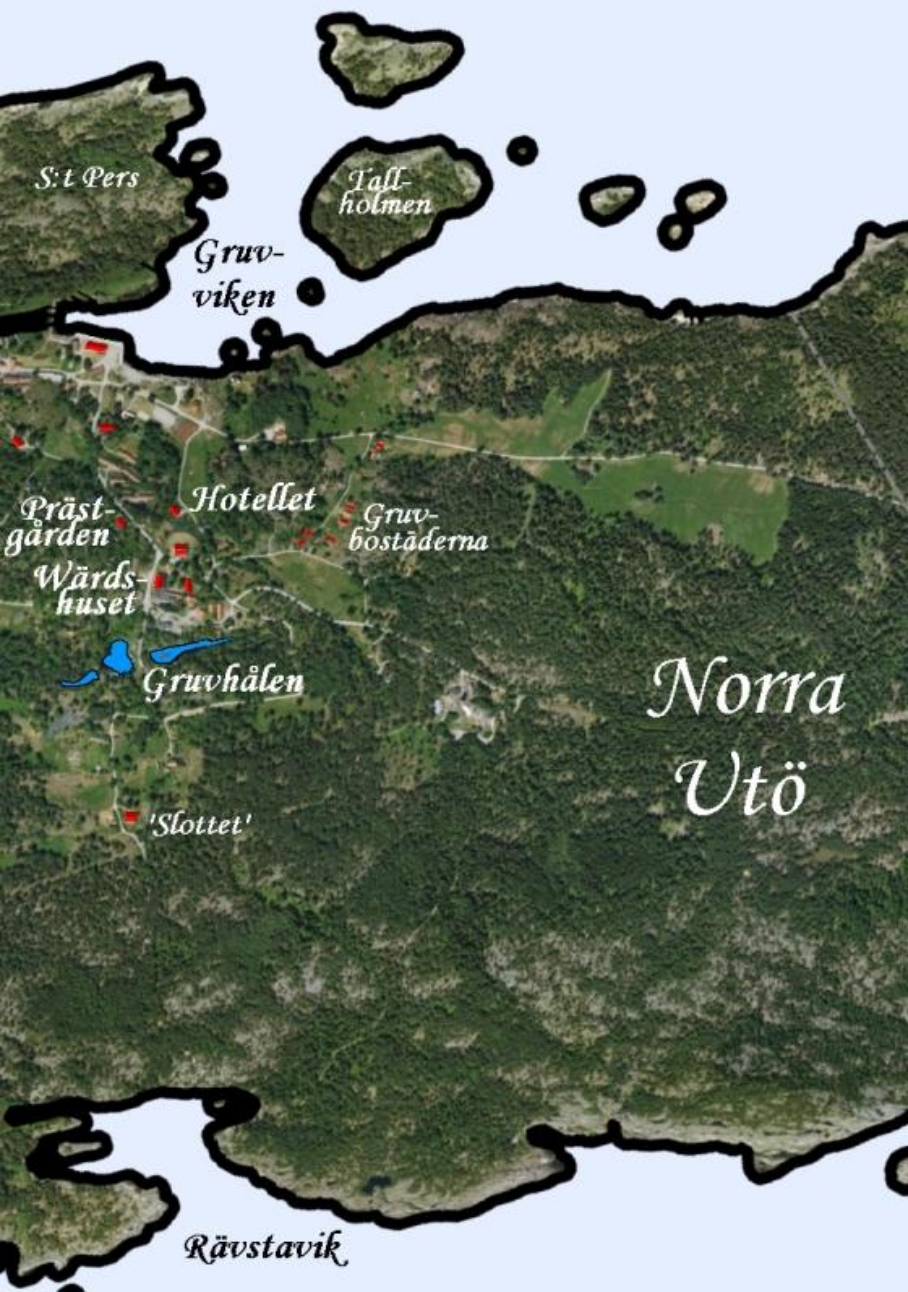
- Jaha, nickade Julius för säkerhets skull; då seglar vi ut då?

- Segla är nog inte rätt ord. När man har egen kraft behöver man inte bry sig om vind och segel.

De kände båten skaka och lyssnade till maskinens arbete. Så total tystnad. De backade ut ur skuggan från Nationalmuseum, och gled ut på vattnet. Måsarna hade lyft och skriade.

Så återigen ett underjordiskt muller och skalv när maskinen långsamt vred båten i position för färd ut ur Blasieholmshamnen. Julius stod intill sin far. Han såg svart rök från skorstenen driva in över kajen, men de var snabbt på väg därifrån. Portar och fönster blev så små att bara husen själva räknades, och till sist försvann alla delar in i den stora summan, staden själv.

S:t Pers

Tall-
holmen

Gruv-
viken

Präst-
gården

Hotellet

Gruv-
bostäderna

Wärds-
huset

Gruvhålen

Norra
Utö

'Slottet'

Rävstavik

km
0 .500 1